

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Delavska in meščanska demokracija.

Meščansko časopisje nam prinaša vsak dan vse polno dokazov o svojem sovraštvu zoper rusko republiko ljudskih sovjetov. In vendar nas hoče ravno to meščansko časopisje prepričati, da je baš ono prepoleno z najpristnejšim demokratičnim duhom in da izvira njegova nezadovoljnost z boljševiki le iz globokega sovraštva do nasilja in do diktature. Tako nas uči meščansko časopisje. In mi ne bi imeli nič proti tendencam meščanstva, ako ne bi sililo teh svojih naukov tudi med delavstvo, ki sega prerado po meščanskem časopisu in se pusti prerado omamiti s frazami o demokraciji, pravici in enakopravnosti, ki označujejo sicer prav lepe ideje, ki pa postanejo brezpomembne, ako niti tu sile, ki bi jih uveljavila. Ravnovaštvo, ki ga goji meščanstvo zoper boljševike, bi moral biti dovoljen dokaz vsemu delavstvu, da nimajo pričakovati od meščanstva ničesar, kaj še, da bi smelo pričakovati rešitve socialnega vprašanja v zmislu resnične politične in gospodarske enakopravnosti.

V sedanji kapitalistični družbi se počuti meščanstvo prav dobro. Ni čuda torej, da se brani proti vsem, ki bi hoteli nadomestiti to družbo z drugo, boljšo in pravično napram vsem. Zato je tudi naravno, da tolmači baš meščanstvo besedo o demokraciji popolnoma drugače kakor delavstvo. In sicer radi tega, ker ni mogoče, da bi izvajalo meščanstvo vse posledice demokracije. Ni sedaj prvič, da se hodi med ljudstvo v imenu demokracije. In ne bo prvič, ko se bo dokazalo vnovič, da se v nemajo marsikateri krogi za demokracijo le toliko časa, dokler morejo imeti od nje dobiček, dokler morejo priti potom nje do zaželenih in stavljenih si ciljev. Koj potem bo z demokracijo pri kraju in se bo zgodilo morda tudi to, da se bo še smešilo in preganjalone, ki ne bodo hoteli pozabiti na lepe in idealne demokratične načrte. Ali nimamo že dovolj dokazov, ki nam šepetajo na uho, naj nikar ne verjamemo vsem, ki hodijo po svetu z demokratičnim navdušenjem in ga celo prodajajo kot izvirno in pristno blago. Ali nismo čuli državnik in princ in kralje in cesarje slaviti demokratična načela? In kaj se je zgodilo? Brest-Litovski mir (?) nam je podal dovolj jasen dokaz o tem, kako se je tolmačilo demokratična načela v onih visokih krogih. Ali nismo imeli premnogokrat žalostne prilike gledati, kako so celi narodi ali deli posameznih narodov odrekali svojim bratskim narodom, v imenu demokracije, vse tudi najelementnejše pravice? Zakaj tako? Pač samo zato, ker niso imeli dotičniki nobenega interesa pri tem, da bi delali kakor so govorili, da bi iz-

vajali posledice demokratičnih nazorov tudi tedaj, kadar bi jim to prineslo škodo. Ruska revolucija je zanesla povsod, zlasti med zatirane, veliko navdušenje za demokratična načela. Boljševiki so podali svetu zgled, kako je treba ta načela spoštovati in jih uveljavljati ne, seveda, napram krogom, ki so hoteli revolucijo udušiti, marveč napram narodom in razredom, ki imajo vso naravno pravico zahtevati, da smejo odločevati sami o svoji usodi. Brest-Litovski mir je podal delavstvu celega sveta poduk, da se mora pripraviti in se organizirati v močno proletarsko armado, aka hoče, da bodo njegova demokratična načela spoštovali in se po njih ravnali vsi, torej tudi oni protiljudski in protidelavški krogi, ki stoejo še danes, morda celo v imenu demokratičnih načel, na stališču, da je delavstvo le stroj, ki pač sme zahtevati boljše izkorisčevalne pogoje, nikakor pa, da bi mu priznali pravico do boja za popolno odpravo vsakršnega izkorisčanja in vseh pogojev nemoralnega in ponižajočega modernega življenja.

Skraini čas je tedaj, da se zave delavstvo rezke resnice, da so njegova načela o demokraciji precej drugačna od demokratičnih načel meščanstva. Delavske koristi, ki so povsod nasprotne meščanskim interesom, zamorejo biti zavarovane le potom delavstva in samo delavstvo ima interes, da izvaja do skrajnosti vse posledice svojih demokratičnih načel. Vse to bo pa delavstvo izvršilo le tedaj, ako se ne bo puščalo manjti od sirenskih glasov meščanskega časopisa, marveč, ako se bo pridružilo vse do zadnjega svoji proletarski armadi, da si izvojuje potom nje resnično človeško življenje, vredno človeka-delavca, ki edini ima poleg kmeta pravico trditi, da nosi na svojih ramah svet in vse kar je na njem lepega.

Zato pozivljamo sodruge, da izvrše vsi do zadnjega svojo dolžnost s tem, da spravijo v naše organizacije vse, kar spada med delavstvo, kar spada v našo socialno demokratično stranko.

Zborovanje graškega delavstva.

Zadnji terek je priredilo nemško socialno demokratično delavstvo v Gradcu shod, ki se ga je udeležilo ogromno število delavstva. Na zborovanju so govorili o perečih dnevnih vprašanjih. V ogorčenih in burnih medkljicah so zahtevali zborovalci čimprejšnji konec moritve in kazali na strašno gorje, ki jim ga je povzročila vojna. Sodrug Resel je govoril na to o nemških nacionalnih strankah, ki so se izrekle v graškem občinskem svetu proti parlamentu, kar je vzbudilo pri zborujočemu delav-

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6, I. nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36—, za pol leta K 18—, za četr leta K 9—, za mesec K 3—. Za Nemčijo celo leto K 40—, za ostalo tujino in Ameriko K 48—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogoj prostor 50 v; razglesi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru prineren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

stvu vihar ogorčenja in protesta. Govorniki so zahtevali, da se takoj otvari parlament in uvede ustavnost. Kdor pozna le malo dušo ljudstva, je iz torkovega zborovanja spoznal, da delavstvo ne protestira ogorčeno le na shodih, ampak da zamore udejstviti svoj protest in svojo voljo tudi na drugem mestu. Spoznal je, da pomirjevalni govorim nimajo več mesta pri ljudstvu. Po štirih letih strašne vojne se zdi prebivalstvu nevzdržno, da se mislijo v Avstriji z ustavnim življenjem igrati. Tako igraje smatra ljudstvo za sramotenie nepojmljivega ljudskega gorja in ne bo dovolilo več, da bi sodelovali v državnem vodstvu klike in nemško nacionalne stranke brez delavstva. Sprejeta je bila naslednja **resolucija**:

Dne 24. junija 1918 v julijskih dvoranah zbrano graško delavstvo dviga najodločnejši protest proti nacionalistični politiki, ki ne sloni na demokratični podlagi in ki ima za cilj zatiranje drugih narodov. Prav posebno obsoja tudi ono nacionalistično politiko, ki dela za nadaljevanje vojne. Obžaluje, da sodelujejo pri taki politiki delavci, ki se imenujejo socialistični in služijo s tem imperializmu.

Zborovalci najodločneje protestirajo kot nemški delavci proti politiki, ki jo uganjajo po zadnjem Czerninovem govoru nemško-nacionalne stranke in odločno zanikajo, da je njih politika volja celega nemškega naroda. Organizirano nemško delavstvo noče imeti s politiko, ki omejuje pravice drugih narodov nobenega stika. Nikdar ne bo privolila politiki, ki upa svojo rešitev od absolutizma. Zato obsoja na takozvanih »volkstagih« storjene sklepe, ki merijo na izločitev parlamenta in jih smatra za škodljive ljudstvu.

Zborovalci ne zahtevajo le takojšnje sklicanje parlamenta, ampak tudi čimprejšnjo demokratizacijo vseh javnih zastopstev, da bo mogla priti ljudska volja povsod do izraza.

Zborovalci izjavljajo, da pričajo vojna, posebno pa prehranjevalne razmere in sedanja prehranjevalna kriza zadostno, da se javne uprave, v državi kakor tudi v deželah in občinah, ne sime pripustiti edinole niti priviligeranim razredom, niti birokraciji.

Zato obsoajo zborovalci tudi sklep večine graškega občinskega sveta proti sklicanju parlamenta.

Končno zahtevajo zborovalci še enkrat, da se takoj skliče parlament. Ako vlada ne najde večine v tej najbolj demokratični skupščini narodov države, se mora umakniti vlada, ne pa ljudsko zastopstvo.

Nasproti vsem nacionalističnim vojnim hujskarijam izjavlja delavstvo, da je njegovo stališče: mir, svoboda in kruh!

LISTEK.

Nove slovenske knjige.

Vojna ovira ves napredek. Tudi slovenska književnost trpi pod pritiskom razmer, ki jih je ustvarila strašna morja med narodi. Prvi udarec je bil po »Slovenski Matici«, ki je do početka vojne redno izdajala vsako leto lep število knjig. Nesrečni-srečni »Gospodin Franjo« je bil naenkrat zaplenjen in ž njim so hoteli zapretiti tudi usodo naše takorekoč prve književne družbe.... No, razmere so se sčasoma izpremenile; »Slovenska Matica« je zopet dobila pravico do življenja. Kot prvi znak svojega obnovljenja je izdala dve knjigi, ki sta bili že določeni, da izideta leta 1914. Zanimivo je, da sta avtorja obeh več ali manj »naša«, to se pravi, delavstvu blizu stopeča literata: Etbin Kristan in Zofka Kveder-De metrovičeva.

Etbin Kristan je popisal pred več leti življenje človeka, ki ga je poimenoval »Pertinčarjevo pomlajenje«. Pertinčarja vodi usoda po pestrih stezah. Mož je učen, preden, delaven, ali usoda ga preganja. Meče ga kot kroglo Šemterja. E. Kristan piše lepo in zanimivo. Čitatelj je vedno bolj radoveden, kaj bo in kako bo. — Knjiga je bila napisana, kakor rečeno pred vojno...

Zofka Kveder-Jelovškova je tudi pred vojno že spisala roman »Njeno življenje«, roman dekleta, ki se omoži

s človekom, ki je pisanec in konča svoje življenje v ječi. Njegov in njen sin, ki ga ljubi nad vse, ker ji je edino ostal od več otrok, pade prav tako v močvirje in se izgubi. Zofka Kvedrova opisuje zelo živahno; čitatelje popolnoma zainteresira za usodo nastopajočih oseb v povesti.

E. Kristan in Zofka Kvedrova imata nekaj skupnega v teh dveh knjigah: oba verujeta v fatum, češ, tako je, in ni mogoče, da bi človek kluboval kleti usodi, ki je pisana za človeka. Zdi se mi, da je to napačno... —

Radovedni smo na izdanja »Slovenske Matice« za tekoče leto.

Druge založbe so tudi bolj malo delovale. Vojna je tudi te zadrževala pri delu. »Omladina« (J. Zorman) je izdala v zadnjem času troje knjig, in sicer od Milana Puglja »Zakonce« — čedno zbirko novelic in črtic — od Alojzija Gradnika pesni pod imenom »Padajoče zvezde«, ki so prav zanimiv pojav v našem pesništvu, ter od Frana Albrechta pesni »Mysteria Dolorosa«.

»Tiskovna zadruga«, ki se je v vojni ustanovila, da izdaja »Ljubljanski Zvon«, je založila Milčinskega pravljice za mladino pod naslovom »Tolovaj Mataj«, ki jih je ilustriral slikar Ivan Vavpotič. Milčinski je spreten pri povedovalcu. Naša revna književnost za mladino je s tem delcem precej pridobila. — Tudi druga založba, ki je produkt vojne in vsled nje nastalih razmer, namreč »Nova Založba«, ki jo je ustanovila Krekova skupina, predno je še slutila, da ji pade v naročje kot zrelo ja-

bolko takorekoč vsa »Slovenska Ljudska Stranka« z vsemi institucijami in da takratni vsemogoči gospodje dr. Šušteršič, Lampe in Pegan izginejo raz površje, — je izdala lepo knjižico za mladino. Levstikovega »Martina Krpana« so ponatisnili. Nadarjeni slikar Henrik Smrekar pa je napravil potrebne ilustracije. »Martin Krpan« je res prava knjiga za našo deco!

Tudi drugi dve knjigi, ki sta izšli iz te založbe, sta zanimivi. »Podobe iz sanj« je spisal Ivan Cankar. Vzbujaže so že pozornost, ko so izhajale v »Dom in Svetu«. Ko smo jih dobili zbrane po vrsti v posebni knjigi, smo bili veseli Ivana Cankarja. — »Vzori in boji« se imenuje druga knjiga »Nove Založbe«. Obsegajo 410 strani. Spisal jo je profesor Jože Debevec v obliki pisem, in kakor pravi »po prijateljevih pišmih«. Opisano je življenje študenta od vstopa v prvo latinsko do mature. Vse najdete v nji, vse ono namreč, kar doleti študenta v dolgih osmih letih. Ko so izhajali »Vzori in boji« svoj čas v »Dom in Svetu«, so pridobili nebroj čitateljev zase. Sveda je knjiga tendenčna, izrasla je v dobi, ko se je ustvarjala sedanja katoliška inteligencija na Slovenskem.

V Trstu sta izšli dve knjigi. V založbi I. Štoka je izdal »Dom in Svetov« pesnik Joža Lovrenčič svoje pesmi »Deveta dežela«. Lovrenčič je krepak pojav v slovenski poeziji, le zdi se, da hoče preko vseh zakonov pesništva in da dela prehitro. Več izbere bi mu silno koristilo! — V založbi Z. Katnika v Trstu pa je izšla knjižica »Razvaline«, ki jo je spisal Josip Ribičič,

Politični pregled.

Pred odločitvijo. Z Dunaja se poroča: V sredo proti večeru je konferiral grof Silva Taroucca s Poljaki in v poljskih krogih se zatrjuje, da je stanje pogajanj zadovoljivo in ne neugodno za parlament. Po razgovoru s Poljaki je grof Silva Taroucca se iznova pogajal z nemškimi nacionalci. Pogajanja so trajala do poznega večera. Češki in jugoslovanski voditelji so bili sprejeti od cesarja še le popoldne. Ob 7. zvečer so se vrnili poslanci Korošec, Stanek in Tusar iz Eckartsau ter so se v parlamentu sestali s svojimi klubovimi tovariši, katerim so poročali o poteku sprejema pri cesarju. Za javnost so sklenili absolutno molčečnost. S temi sprejemi so avdijence parlamentarcev pri cesarju končane. Krone je sedaj informirana in odločitev je v njenih rokah.

Spošni štrajk v Pragi. Iz Prage poročajo: V mestu in okolici je izbruhnil spošni štrajk. Deputacija delavcev se je odpeljala na Dunaj. Pogajanja so v teku.

Nemške stranke za Seidlerja. V sredo zvečer so se nemško-nacionalni poslanci dr. Waldner, Teufel in baron Pantz zglasili pri ministrskem predsedniku vitezu Seidlerju ter so mu naznani sklep izvršilnega odbora nemško-nacionalnih strank. Pri tej priliki so mu tudi izjavili, da v smislu strankinega sklepa vztrajajo pri osebi ministrskega predsednika ter da je stranka obenem sklenila, iz eventualnega odstopa ministrskega predsednika izvajati primerne konsekvenčne.

Hrvatski sabor se je predvčerajnjim sestal, da reši vladno predlogo za šestmesečni proračunski provizorij. Že leto dni je vlada zahtevala vedno štirimesečni, pozneje le dvomesečni provizorij. O kaki obnovi finančne nagodbje se ne govori, a se v resnici tudi ne more podaljšati, kar je že pred dvemi meseci prenehalo. Zares zanimive državopravno-financijske razmere!

Izjava budimpeštanskega delavstva. Iz članov socialno-demokratičnega strankinega vodstva, generalne komisije strokovnih organizacij in iz neposredno v to svrhu izvoljenih pooblaščencev delavcev se je ustanovil delavski svet, da energično in smotreno nadaljuje po razburjenosti in provokaciji delavcev nastalo gibanje. Cilj tega gibanja je dvojen: prvi je poprava krivice, ki je zadela ves delavski razred, ko so v tovarnah komandirani žandarji streljali na delavce, ki so zahtevali malo večji košček kruha. Prvi pogoj je tedaj odstranitev žandarjev iz tovarn. Drugi cilj tega gibanja bodi skorajšen odstop vlade. Ta vlada je vlada volilno-pravnega slesparstva. Na krmilo ima priti vlada, ki bo priznala najmanj prvočni zakonski načrt za volilno pravico in za njega uresničenje razpustila parlament. Dokler se to ne zgodi, se zahteva, da nova vlada z vso strastjo in z vsem svojim vplivom deluje na to, da moremo čimprej skleniti mir, da bo prehrana boljša; da bodo grozno draginjo iz ramen delavcev, državnih in zasebnih nastavljenec odvalili na premožnejši razred. Zahteva se, naj nova vlada ne omejuje svoboščin in izpolni nujne socialno-politične in ljudstvu koristne zahteve delavcev. Delavstvo naj bo v tem boju enotno odločeno in vztrajno. Naj se ne nasede provokacijam, temveč naj zaupa, da brez njih dela dežela ne more živeti. Njih delo je za deželo neoblikano potrebno za življenje, brez Wekerle-Szterenijeve vlade pa se nasprotno lahko izhaja. Oklic zaključuje: »Mi smo močni in z enotnostjo in vztrajnostjo bo naša pravična stvar zmagala!«

Nemški vojni kabinet. Iz Berlina prihaja vest, da se po inicijativi nemških aneksionistov namerava v Nemčiji ustanoviti vojni kabinet po angleško-francoskem vzoru in v smislu Lloyd George-Clemenceaujevem. Vojna naj se torej nadaljuje v neskončnost.

»Dom in Svetov« pesnik Sylvin Sardenko je izdal »Šotor miru«, ki ga je založila »Katoliška bukvarna«. Sardenko je mehka duša, globoko verna... Zbira snovi, ki so daleč od življenja. Zato so njegova dela malo poznana.

Tudi nekaj prevodov iz tujih literatur je izšlo. Izidor Cankar je prevel roman René Basina z naslovom »Gruža umira«. Izdala ga je Leonova družba. — V »Zvezni tiskarni« pa je izšla zbirka »Humoreske, groteske in satire«, ki sta jih ruski spisala Vladimir Azov in Teffi, prevel pa na slovensko Rihard Svoboda. Kritika jih ne prvhvali. —

Zanimiva je brošurica, ki je izšla v založbi »Slovenske Socialne Matice« in se imenuje: »Problemi malega naroda«. Lani na jesen so v »Napreju« izhajali članki, ki so reševali probleme našega naroda. Pisatelj Abditus jih je opilil in zbral v lično delce, ki se prijetno bere in zbuli mnogotero dobro misel. Želeti bi bilo, da najde brošurica kar največ paznih čitateljev.

Omeniti nam je še dr. Alojz Zalokarjevo knjižico »O ljudskem zdravju« (založba tiskovne zadruge) in dr. Breceljevo »Boj – jetik« (Nova Založba), ki naj se razširita kar najbolje po slovenskih domovih. V sedanji težki dobi, ko je telo človeka pripravljeno za vsako bolez, je res prav potrebno, da se vse bolj zanimamo, kot smo se doslej za predmete, ki jih razpravljata knjižici dr. Zalokarja in dr. Brecelja. Delavske knjižnice naj si nabavijo po več izvodov.

A. Goršč.

Nemške stranke in Kühlmannov govor. Iz Berlina se brzjavno poroča: Kühlmannov govor v državnem zboru je vzbudil senzacijo. Brez nakinja vsebuje Kühlmannov govor tri točke: 1. Predpogoji za uspešna pogajanja je nerazdeljivost in nedotakljivost nemške teritorialne posesti. O vsem drugem bi se dalo govoriti, vsaj govoriti. 2. Krivda vojne zadene — ker se o tem že toliko govorji, se mora povedati tudi to — caristično Rusijo. O Angliji naj se misli, kar se hoče, ni pa umestno, da bi se pačila zgodovina iz propagandističnih razlogov. 3. **Vojne ni mogoče končati samo z vojaškimi odločitvami.** — Ko je Kühlmann izstrelil tretjo točko, završalo je v državnozborski dvorani. Levica in desnica sta planili pokoncu. Kaj takega niso pričakovali. Ali je Kühlmann svojo izjavbo podal v soglasju z armadnim vodstvom, ali je to bila njegova labodja pesem? Državni kancler in podkancler sta sedela poleg Kühlmannia in nista se ganila. Levica, ki hoče skorajšen konec vojne, pravi, da se Kühlmann ni zadosti jasno izjavil. Pokazal je pač pot, po kateri se pride do miru, ni pa nastopil te poti. »Saj je vendar« — pravi »Vorwärts« — »perverzen položaj, da izjavlja vsaka vlada svojo pripravljenost za mir, da je pripravljen sprejeti ponudbe, da pa vsaka le čaka na to, da bi druga ponudila mir.« — Že v drugem svojem govoru pa se je Kühlmann začel umikati pred aneksionisti. Bilo je to presenetljivo in le dokazuje, da imajo aneksionisti mogočno zaščito. To je bilo jasno že pri mirovnih pogajanjih v Brestu-Litovskem.

Dr. Redlich o Avstriji. »Vossische Zeitung« objavlja članek znanega nemškega publicista dr. Redicha o notranjih razmerah Avstrije. Redlich napada avstrijsko vlado, ker se vedno še ravna po Metternichovem načelu, da se vsi narodi morajo držati pod žezlom absolutističnega vladarja. Poskus, da se Avstria obdrži v obliki nemške države, je brezupen in nemogoč. En del avstrijskih Nemcev hodi sedaj po potih irentne. To so pangermani. Oni so prepričani, da Avstria mora razpasti in da se avstrijski Nemci morajo pridružiti Nemčiji. V Avstrijo kot nemško državo danes nikdo več ne veruje. Vprašanje, katero stavijo sedaj avstrijski Nemci in na katero Slovani morajo odgovoriti, se glasi: Mora-li Avstria pričeti kot narodnostna država novo življenje, ali mora nehati obstojati? Težko se more predpostavljati, da bo po vojni kak avstrijski narod odobril ono politiko, ki je naperjena proti njegovim solemenikom v drugi državi. Kakor Nemci v Avstriji zahtevajo zvezo z Nemčijo, tako bodo tudi avstrijski Slovani zahtevali politiko, ki je prijateljska Slovenom.

»Vorwärts« o Kühlmannovi krizi. V berlinskih parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da državni tajnik Kühlmann ne ostane več dolgo na svojem mestu. Stresemann mu je menda govoril pogrebni govor. »Vorwärts« piše o krizi: Razpoloženje se obrača proti Kühlmannu, kakor se je svojedobno obrnilo proti Bethmann-Hollwegu, in tudi Kühlmann je zagrešil isto napako kakor svoj čas Bethmann-Hollweg: namesto da bi se vse nemcem odločno postavil v bran in z ene:gičnim povdarkom svojega stališča vzbudil ljudske simpatije za svojo oporo, skuša jezo svojih nasprotnikov ublažiti z okretom na desno. »Vorwärts« je mnenja, da ne gre samo za Kühlmannov odstop, ampak da nastane najbrže obsežna vladna kriza v nacionalistični smeri, kakor jo je označil poslanec Stresemann.

Dogodki v Rusiji. Glasom Washingtonskih poročil se v diplomatskih krogih govorji o predstoječem preobratu v Rusiji. Življenje Ljéninovo je baje ogroženo. Razne boljševikom sovražne skupine, ki hočejo Rusijo osvoboditi sedanje vlade, so baje ustanovile v to svrhu poseben odbor. Iz Stockholma se londonskemu »Daily Telegraph« poroča, da je v Rusiji pričakovati dogodkov velikega pomena. Rusko časopisje poroča, da se je ubegli veliki knez Mihael postavil na celo sibirske vlade ter izdal manifest na rusko ljudstvo. Rodbina bivšega carja se je baje prepeljala v Pern. Kje se nahaja car sam, ni znano. Širijo se glasovi, da je bil car v Jekaterinovu umorjen. — Take vesti krožijo sedaj vsevprek, iz katerih kar čitamo imperialistično veselje v obeh vojnih taborih. Gre pač proti proletarski vlad!

Boljševiki so poslali Čeho-Slovakom ultimatum. Brzjavka iz Petrograda sporoča, da so močni boljševiki oddelki na potu proti Vladivostoku. Poveljnik boljševiških čet je češko-slovaški legiji v Vladivostoku poslal ultimatum, naj takoj odlože orožje in naj v enem tednu zapuste mesto.

Proti nadaljevanju gospodarske vojne. Kakor poročajo »Daily News«, so se strokovne korporacije v Edinburgu, Birminghamu, Glasgowu in Manchestru, ki so poleg londonske največje skupine angleških strokovnih unij, izjavile proti nadaljevanju gospodarskega boja po vojni.

Irsko vprašanje. V generalni debati o irskem vprašanju v spodnji zbornici je opravičeval irski državni tajnik Short vladin sklep, da hoče svojo politiko izpremeniti. Lloyd George je izjavil, da bo zamogla zbornica izvesti tako reformo Homerula, ki bo zadovoljevala velik del irskega prebivalstva. Na Irskem je bila zelo resna zarota, h kateri so pripadali mnogi irski voditelji in ki je bila podpihovana predvsem od Nemcev. Toda upanje je, da se obnovi med narodoma v kratkem zopet prijateljsko razmerje.

Kaj naj store žene rezervistov?

Sodružica Emi Freundlich je napisala v »Arbeiter-Zeitung« upoštevanja vreden članek, iz katerega posnemamo:

Ob neprestanem večanju gospodarskih težkoč pri manjši vrednosti denarja in ob pomankanju blaga bo delavstvo prisiljeno, da doseže v velikih bojih vedno in vedno zboljšanje plač, ter s tem vsaj približno skuša, spraviti v sklad draginjo z dohodki. Pri ženah rezervistov so taki boji popolnoma nemogoči. Tri leta so se morale organizirane delavske žene v Avstriji boriti, da so jim dali velikodušno povišek 35 vinarjev. In ako ne bi parlament sklenil zvišanje dnevno na dve kroni, pa tem bi morali vsi milijoni žen, ki imajo čestokrat svojega rednika že četrto leto na bojišču, se vedno živeti ob skromnih dohodkih K 1:65. Kaj pa je nastalo v zadnjem letu iz teh dveh kron. »Podporne žene«, kakor jih imenujejo nemško-nacionalni listi, imajo v resnici, ako štejejo pet do šest otrok, dnevni dohodek deset do dvajset kron. Toda kaj si naj žene s tem kupijo? Obupane žene so vnovič prinesle svoje otroke v žensko pomožno akcijo, kjer so uradnjočim ženam rekli, naj bi jim vendar vzeli pet otrok, in hočejo jim prepustiti rade deset kron na dan, kajti one od tega ne morejo več živeti. Ako stane koleraba v sloviti »prosti trgovini« štiri- do šestdeset vinarjev, potem bi morala vsekakor žena rezervista imeti na razpolago samo za kosilo najmanj dvajset kron, ako hoče v resnici živeti in ne počasi, toda gotovo strdati. V prejšnjih letih so te žene vendar dobole še druge živila. V pomožni akciji za žene so se vedno razdeljevala živila, pa je to vsled pomanjanja popolnoma prenehalo. Prej je bilo dobiti tudi še druge stvari. Oblaka in čevlji so se v prvih vojnih letih čestokrat razdeljevali in večkrat darovali. Sedaj odpovedujejo vsi prestranski viri socialnega pomožnega delovanja, a žene morajo živeti od preskrbninskega zneska.

Pa se reče, saj morejo delati. In stotisoč žen dela danes tudi z vsem naporom svojih sil, da obvaruje družino pred popolnim gospodarskim polom. Toda nahajamo žalibog že stotisoče, ki cenega sveta: »Saj so se mlade, lahko delajo!« ne morejo upoštevati. Tu so nekatere, ki imajo male otroke, in kljub nazadovanju porodov jih je še vedno na tisoče, ki postanejo matere. Pa k tem pridejo še one, pri katerih je kak rodbinski član bolan in tega otroka ali očeta ne morejo pustiti samega, ki tem težje prenašajo draginjo, ker je nega in postrežba teh večkrat dražja kakor vsakega drugega. Prej so se mogli taki ljudje oddati v bolnice, bolnici otroci poslati v zdraviliča; toda sedaj, kjer otroci nimajo niti mleka in večkrat dolge dneve nobenega mesa, kjer se pripeti, da otroci hujšajo, namesto da bi se popravili, tu odpoveče tudi vsi pomožni pomočki. In pri tem narašča število bolnih žen na grozen način. Nočemo niti govoriti o ženah, katerim se pozna že na obrazujeti in ki pričenjajo pokašlevati; danes dobimo toliko na živilih bolnih žen, ki absolutno ne morejo delati, da njih pomanjanje postaja že pomanjanje mas. Pri tem ne smemo prezreti, da morajo žene biti najtežji bei s tem, da sanje in njih otroci žrtvujejo svojega očeta domovini; katera ima štiri leta svojega moža in branitelja v strelnih jarkih, ve, ta je izpila v resnici vso kupico trpljenja onega časa do dna. Za vse to ni prejela drugega, kakor okrog dveh kron preskrbninskega doneska.

Nikoli ni bila strašna beseda sv. pisma: »Služiti in molčati naj se uči žena po svoji določbi!« tako pravilna, kakor sedaj. V resnici so se vse naučile molčati in delati, služiti učile do ponižajočega beračenja. Videti je treba, s kakim pasjim pogumom more tako žena prositi, da dobi kaj za jesti za svoje otroke in doživljati moramo, kako te žene morajo uporabljati vse mogoče, da si pribore le nekaj. Moralična propalost otrok je danes žalibog prišla že tako daleč, da obupane matere pravijo: Ako nočem pustiti otrok, da stradajo, potem jih moram pustiti, da kradejo. Danes je mladino težko obvarovati pred propadlostjo in najboljše sredstvo bi bila pomoč materam za otroke. Kdo pa naj bi mislil na to, da bi se pomagalo tem materam?

Vsek dejanjemalec more pustiti delo, toda oni, ki mora živeti od miloščine države, ta ne more ostaviti dela, ta ne more demonstrirati. Njemu ne kaže drugega, kakor molčati in stradati. Več teh žen živi v obupanju, ki spominja na ranjene živali, ki se spakujejo, da bi posginile. Toda kaj koristijo vsi predsedniki države, od katerih se toliko govori, za dobo po vojni in kaj pomenja, ako ministrstvo za socialno oskrbo povdarijo: Vsak otrok ima pravico, da ga država varuje in vzgoji, ako ga starši ne morejo, ako se puste otroci v vojni, da propadejo, da se jim pomaga pozneje, ko ne pomaga nobena pomoč več? Naloga ministrstva za socialno oskrbo bi bila, da ministrskemu svetu predloži zahtevo, naj se parlamentu takoj ob sklicanju predloži predlog za zopetno zvišanje preskrbninskega prispevka. Zabičiti je treba, da tokrat ne zadostujejo več beraški vinarji; teh žene ne morejo vzeljati in morajo ležati v strelnih jarkih, tako da si ne morejo priboriti nobenega mezdnega poviška. Ako se je

žene že spravilo ob njih gospodarsko eksistenco, in ako se jim je odvzelo vse, kar dela njih preprosto življenje, prijazno in saj napol zadovoljno, potem se jim mora pomagati, da ne pomrjo od lakote. Država ne bi bila vredna krvij svojih vojakov, ki je bila preljita; ki ne varuje njih vojaških žen pred stradanjem. Ako bi bili napravili red kakor na Nemškem in ne vedno s pristno avstrijsko »šlamparijo«, da bi se brigali za našo politiko pri cenah, potem bi bil vsak povišek dohodka odveč. Deželo smo izročili oderuhu, tedaj dobro, tedaj naj trpi država, da se je to storilo. Ne samo z miločinami, temveč z dejanji. Gotovo bi bilo vsem ljubše in za vse boljše, ako bi se ne bilo dovolilo oderuhu in ne zatisnilo dve leti dolgo oči, da se ni videlo ničesar. Cenejše blago, to bi bila pomoč, ki nam je nujno potrebna, ki nam edina more pomagati. Ako te pomoči ne more dati državna oblast, tedaj jo mora plačati cincanje meščanskih razredov, ki morejo nekaznovano prestopiti vsako naredbo radi svojega dežela in s čistimi srebrnjaki plačati svoje izdaistvo na državu.

Tudi brezpravnim ženam rezervistov se mora pomagati!

Dnevne beležke.

Člani »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« iz Ljubljane in okolice, ki kupujejo v prodajalnah Šiška, Vič, Rožna Dolina ali Ljubljana Sodna ulica št. 4, Krakovski nasip ali v Vodmatu in so se pri presojevalnici za obleke (pri I. C. Mayerju v Ljubljani) oglašili za izkaznico, naj se zglate do 1. julija v prodajalni, kjer kupujejo, ter navedejo številko, ki se jim je pri Mayerju izdala kot potrdilo zglašitve. Ti bodo blago dobili v konsumnem društvu v Šiški; kedaj, se bo pozneje povedalo. Na dveh krajin ne bo nikče dobil blaga.

»Splošna mladinska zveza« v Idriji priredi v soboto, dne 29. t. m. ob pol 9. zvečer v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji gledališko predstavo »Enajsta zapoved«, veseloigra v treh dejanjih. Sodeluje društveni tamburaški zbor. Predprodaja vstopnic je v glavnem trgovini »Obč. kons. društva v Idriji«. Vstopnilna primerjiva. Čisti dohodek je namenjen v korist vojnim invalidom in društveni knjižnici. Občinstvo se na poset vladuno vabi. — Odbor.

Zdravstveno stanje ljubljanske občine v času od 16. do 22. junija 1918 je bilo naslednje: Novorojencev 7, matvjejevec 1, umrlo je 22 oseb, in sicer 12 domačinov in 10 tujevcov. Za jetiko so umrle 4 osebe (2 domačina in 2 tujevc), za različnimi boleznjimi 18 oseb. Za kužnimi boleznjimi je obolelo za škrlatico 1 domačin, za tifuzom 1 domačin, za vratico (difterijo) 1 domačin.

Brzojavke za vojne ujetnike v Italiji. V privatnih brzojavkah v Italijo mora biti označen adresat z imenom in priimekom, ravnotako mora biti tudi odpošiljatev naslov vsebovati točno ime in priimek v neskrasani obliki. Inače se brzojavke ne sprejemajo.

Zveplene in solitarne kislne je v manjši množini prejel Zavod za pospeševanje obrti za razdelitev med take obrtnike, ki jo rabijo v kovinskih obrtih. Oddajal bo zavod le takim zglastiteljem, ki jo pridejo osebno skrat le v manjših množinah 1—10 kg. Zveplena kislina je že na razpolago, solitarna pa šele pride. Ozirati se bo moglo le na prilase, ki jih Zavod prejme vsaj do 1. julija.

Hrošče in metulje loviti prepovedano. Naučno ministvrstvo je s posebno odredbo prepovedalo šolskim otrokom loviti in uničevati hrošče in metulje z ozirom na varstvo živali in rastlin. Dovoljeno je lovenje teh živelik le, kolikor zahteva to potrebnii šolski pouk.

Spirita se je napil. Pri Mariji Devici v Polju se je včeraj neki vojak tako napil spirita, da je nezavesten obležal. Pomagati se mu ni dalo z ničemer. Siromak je izdihnil in so njegovo truplo prenesli v farno mrtvašnico.

Vodni načrt za Trst in Kras ter vipavsko dolino. Faktorji, katerim je poverjena preskrba vode za Trst in Kras ter vipavsko dolino, so se nedavno izrekli za načrt, glasom katerega naj se za Trst in Kras napravi vodovod iz Hublja in Bistrice, za vipavsko dolino z Gorico pa iz studencem, ki izvirajo pri Vrtovini in Sv. Urbancem, južno od trnovskega gozda. Hubl bi dajal po 500 litrov vode na minuto, Bistrica po 200 litrov in studenci južno od trnovskega gozda po 82 litrov na minuto. Vodo iz Hublja in Bistrice bi dvigali z vodno-električno silo.

Tržaški delavski svet je v svoji seji dne 25. junija 1. l. sprejel sklep, v katerem izjavlja svojo solidarnost z dunajskim in budimpeštskim proletariatom v njegovem boju za kruh-in-mir; obžaluje in odločno ugovarja, da vlada ni držala svojih znanih, delavstvu danih obljub, in izjavlja, da se bo delavstvo borilo z vsemi slovenskimi močmi, da doseže svoje nedotakljive pravice za sedanjost in prihodnost; opominja vlado, naj premisli dobro težo sedanjega položaja in naj se resno in pošteno loti dela za takojšen pravičen in demokratičen mir; zahteva, naj se nemudoma sklice parlament in odpravi § 14. in vsi zakoni, ki zasnujujo državne delavce. Če se glas delavstva ne bo poslušal niti v tem obupnem trenutku, pade vsa odgovornost na tiste, ki so krivi, da je moralno delavstvo vse žrtvovati vojski, ka-

tere ni maralo in jo proklinja; poziva delavstvo vseh narodov, naj potom delavskih svetov začne akcijo, da se kar najhitreje sklene mir in otvorí naj se internacionala, v katero svrhu je tržaško delavstvo pripravljeno sodelovati z vsemi močmi; ko potečejo sedanje tarifne pogodbe z delodajalcem, se morajo spričo težkega gospodarskega položaja delavstva plačati novo zvišati.

Koze v Belokrajini. Črne koze so se pojavile v Podzemlju in Gradcu na Belokranjskem. Zanešene so iz Hrvatske. Izdale so se takoj stroge zdravstvene odredbe.

Vsled lakote se obesi. V Leobnu je našla delavčeva žena svojega moža Ludvika Müllerja obešenega v postelji. Že prej je večkrat izjavil, da izvrši samomor vsled stiske in bede, v kateri žive on in njegova družina. Zapušča ženo in dva nepreskrbljena otroka.

Ustreljen dezerter. Posestnikov sin Tarkuš iz Tresternic pri Mariboru je bil potren, ko pa je bilo treba in k vojakom, jo je popihal v bližnjo okolico, nato pa se podal zopet domov in se za vojaščino ni hotel nič meniti. Orožniku, ki ga je prišel iskat, se je zoperstavil, in ko ga je hotel ta aretirati, je poklical na pomoč svojega očeta. Nastal je pravcati boj med očetom, sinom in orožnikom, ki je končal s tem, da je zadobil oče hudo rano na roki, sina pa je orožnik z revolverjem ustrelil.

Prekajevalci pred graškim sodiščem. V sredo se je pričela v Gradeu kazenska obravnavna proti 138 prekajevalcem in njih pomočnikom, ki so razpošljali meso iz Grada v južne kraje po oderuških cenah. Tvrda Osterer je na primer razposlala 62.550 kg prekajenega mesa v vrednosti skoraj enega milijona kron v razne kraje monarhije. Razprava je dokazala, da so prodajali prekajevalci dvakrat prekajeno meso, klobase, v katerih je bilo 73 odstotkov vode, pokvarjeno slanino itd. Obravnavna se nadaljuje.

Kako se je kmet ubranil rekvizicije. K nekemu solnograškemu kmetu je prišla rekvizicijska komisija. Kmet jo je peljal v sobo, postavil na mizo križ in dve sveči, postavil prednjo sveto pismo in rekel: »Gospodje, jaz pustim, da preiščete vso mojo hišo, ali poprej morate tukaj priseti, da vi živite samo o tem, kar se vam daje po postavni določbi. List, ki poroča o tem dogodku, dostavlja: Komisija ni prisegla in tudi ni izvršila rekvizicije.

Prvi dan tobačne karte na Dunaju. Pretečeni tork se je na Dunaju prvič oddajal tobak na karte in sicer od 7. do 10. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Vsak je dobil 12 smotk ali 36 cigaret ali paket tobaka za cigarete, oziroma dva zavitka tobaka za pipo.

Najvišji vojaški sodni dvor je zavrgel ničnostno pritožbo, ki so jo vložili obtoženci nadoficial Leinweber, in tovariši, sami vojaški uradniki, znani iz procesa, ki se je vršil pred kratkim na Dunaju. Obtoženi so bili zaradi sleparij in goljufij, ki so jih izvršili v dunajskem oskrbovalnem skladišču, na ječo od osem mesecev do dvanaest let.

Preganjanje »Arbeiterzeitunge«. Ta centralni organ nemške socialno demokratične stranke piše: »Nek praporščak nam sporoča, da cenzura od 14. t. m. datje (torej od pričetka aprovizačnih težkoč s kruhom) »Arbeiterzeitung« sežiga. Vsa pisma sedaj strogo cenzurirajo. V zadnjih dneh prihajajo od mnogih naročnikov z bojišča in od vojakov sploh pritožbi da jim »Arbeiterzeitung« ne dostavljajo, češ, da je od poveljstev preprevedana... To bo pač popoprana interpelacija v državnem zboru! Če gospod vojni minister tozadovno ne načravi reda, bomo pač v parlamentu predložili vsa »rezervatna povelja« kot spomina vreden material...«

Drage smokve. Prve smokve prodajajo v Splitu v Dalmaciji po 1 K komad, ravno tako srednje velike kumare. Cene zelenjadi so se neznatno znižale.

Strojniška šola v Bakru. Pretečeno soboto so v Bakru na slovesen način položili temeljni kamen za hrvaško strojniško šolo v Bakru.

Nova železniška proga Ogulin-Vrhovine, ki so jo otvorili dne 11. t. m. za osnovni in tovorni promet, je dolga 70 kilometrov in obsega približno tretjino doslej dovršene ličke železnice. S tem je središče Like spojeno z glavno progo Zagreb-Reka.

Kako se vrše na Ogrskem volitve! Stara pesem je že, da na Ogrskem ne volijo svojih poslancev volilci, temveč, da si jih podkupujejo vsakokratne vlade z denarjem in nasiljem. Da pa pripomore vlada na tak način do mandata oni stranki, ki jih streže po življenu, je nekaj čisto novega. Ko je grof Štefan Tisza šele zadnji petek v parlamentu jasno izjavil, da je takoj pripravljen prevzeti Wekerlejevo nasledstvo, je pripomogel isti Wekerle grofu Tiszi zadnji pondeljek v zahvalo do mandata. V Segedinu sta si stale nasproti v volilnem boju dve stranki: Karolyijeva in Tiszina. Karolyijeva stranka je bila polna upanja na uspeh in tudi javno mnenje je smatralo kandidata te stranke za izvoljenega. Toda prišel je vladni aparat s svojim pritiskom. Trgovcem, ki so bili skoraj izključno pristaši Karolyijeve stranke, so pretili na razne načine, jih razpošljali po opravkih iz mesta in jim zahtevali shode. Ni čuda, da je potem na umeten način dobil mandat kandidat Tiszine stranke.

Kurentov album je izšel. Cena K 4:20. Naroča se v upravnosti »Kurenta«, Stari trg 19, dobi pa se tudi v knjigarnah in boljših trafikah.

Shodi.

Železničarji, pozor! V soboto, dne 29. t. m. se bo vršil v dvorani Mestnega doma železničarski shod z dnevnim redom: 1. Poročilo delegatov radi aprovizacije. 2. Raznoterosti. Shod se prične točno ob 10. uri predpoldne. Vsi železničarji na krov! — Vodstvo.

Rajhenburg. V nedeljo, 7. julija, ob 9. uri dopoldne se bo vršil pri nas javen ljudski shod z dnevnim redom: Položaj delovnega ljudstva. Poroča sodrug Peterjan iz Ljubljane.

Člani delavškega sveta, kakor tudi vsi odborniki in zaupniki strokovnih organizacij v Ljubljani, so vabljeni na važno sejo, ki se vrši v nedeljo 30. t. m. ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6.

Zagorje. V nedeljo, dne 30. junija se vrši ob 2. popoldne društven shod podružnice »Unije« rudarjev v Mihelčičevi dvorani. Dnevni red: Poročilo Uniscega zborna. Poročevalec sodrug Sitter iz Trbovelj.

Vojna.

Z italijanske fronte.

Ker so se izjavili napadi na Monte Asolone in Monte Pertica, so Italijani predvzeli akcijo z večurnim bobnajočim ognjem ter poslali v boj dve diviziji. A napad se je razbil ob žilavi obrambi, vztrajnosti in hrabrosti naših alpskih čet. Italijanske kompanije, ki so poskušale prehod čez Piave, so bile sestreljene, predno so se približale levemu bregu reke.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 27. junija. Uradno se razglaša: Pri Bezceci (dolina Ledro), v dolini Adiže in ob Zugni so se izjavili sovražni pozvedovalni sunki. 1276 metrov visoki Col del Rosso. Pripravili so akcijo z večurnim bobnajočim ognjem ter poslali v boj dve diviziji. A napad se je razbil ob žilavi obrambi, vztrajnosti in hrabrosti naših alpskih čet. Italijanske kompanije, ki so poskušale prehod čez Piave, so bile sestreljene, predno so se približale levemu bregu reke.

Berlin, 27. junija. **Armadna skupina kraljeviča Ruprechta:** Položaj je neizpremenjen. Živahno pozvedovalno delovanje sovražnika severno Scarpe in Somme, zapadno Soissons in južnozapadno Reimsa. Na reimski katedrali smo zopet spoznali opazovalce. Po noči je artiljerijski ogenj naraščal tudi na ostali fronti med Yserom in Marno. — **Armadna skupina Gallwitz:** Na vzhodnem bregu Moze smo izvršili uspešne pozvedovalne sunke. Severno St. Michaela smo zavrnili sovražen sunek. Izmed sovražnih zračnih flotil, ki so napadle Karlsruhe, Offenbach in Lorenzko pokrajino, smo zbuli pet letal. Naši letalci so včeraj napadli Pariz.

Italijansko vojno poročilo.

Dunaj, 27. junija. Včerajšnje italijansko vojno poročilojavlja: Tekom včerajšnjega dne so hrabre čete tretje armade zopet popolnoma zasedle desni breg Piave ter prisilile zadnje straže sovražnika, da so se udale. Vjele so 18 častnikov in 6607 mož. V pokrajini Tonale smo zajeli celo posadko neke srednje postojanke. Povodom naše akcije ob Monte Grappa smo prizadejali sovražniku težke izgube, vjeli 7 častnikov in 326 mož. ter vplenili 16 strojnih pušk. Včeraj in v zadnji noči so naši bojni letalci bombardirali razne točke v sovražnem ozemlju.

Zračni napad na Karlsruhe.

Berlin, 27. junija. Včeraj zjutraj je priletelo nad Karlsruhe šest sovražnih letal. Metali so bombe. Eno osebo pogrešajo; najbrže je pokopana pod razvalinami. Bombe so metali tudi na mesto Offenbach, kjer so se strelili eno letalo.

Pomorska bitka.

Berlin, 27. junija. Preko Švice se brzojavno poroča, da se bijejo večji boji na Severnem morju in da se sliši na obali Jütlanda močno grmenje topov.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 27. junija. V parlamentarnih krogih se zatrajuje, da bo državni zbor sklican na kratko zasedanje. Poslanska zbornica bo imela najbrže le šest sej, gospodska zbornica pa dve, v katerih naj se rešijo državne potrebščine, proračunski provizorij in vojni krediti. Vse druge predloge se rešijo v jesenskem zasedanju. Danes zvečer se sestane ministrski svet.

Misija grofa Silva Tarouca.

Dunaj, 27. junija. Korespondenčni urad poroča, da je poljedelski minister grof Silva Tarouca nadaljeval

svoje razgovore z voditelji strank. Konferiral je danes z zastopniki Čehov, Jugoslovanov, socialnih demokratov in Ukrajincev ter je o uspehu poročal cesarju. Parlamentarci, ki poznajo mnenje merodajnih faktorjev, zahtujejo, da je vprašanje kratke parlamentarne sesije zopet v ospredju.

Delavci se vračajo na delo.

Budimpešta, 27. junija. Delavsko gibanje v Budimpešti in po celi Ogrski ponehava. Trajalo je teden dni ter je imelo za posledico splošno stavko. Po dolgoravnih razgovorih so delavci danes izjavili, da gredo zopet na delo. V tiskarnah, v katerih se tiskajo časopisi, se je z delom že danes popoldne pričelo.

Magnatska zbornica.

Budimpešta, 27. junija. Ministrski predsednik dr. Wekerle je prebral kraljevi reskript, po katerem se imenuje tajni svetnik baron Julij Wlassicz predsednikom magnatske zbornice. Nato je razpravljala zbornica o proračunskem provizoriju. Pri tem se je več poslanec spominjalo najnovejše poglobitve zvez z Nemčijo in se toplo zavzemalo za nj.

Bivši car umorjen?

Berlin, 27. junija. Dvorni urad v Darmstadtu je prejel od Čičerina podpisano brzojavko iz Moskve, da je bivši car umorjen v bližini Perma. — Petrograška »Pravda« pa izjavila, da je vest glede umora bivšega carja neutemeljena.

Anglija in Nemčija.

London, 27. junija. »Daily Mail« piše: Državnemu tajniku dr. v. Kühlmannu lahko odkrito povemo, če Nemci ne morejo končati vojne z vojaškimi sredstvi, da jo aliiranci morejo in hočejo. Navzočnost 900.000 Amerikancev na Francoskem in znaga generala Diazza so dokaz, da imajo zato moč. Nemci imajo odprto le eno pot: Vrniti se v svojo deželo, plačati storjeno škodo in povedati jamstva, ki jih hočejo dati, da bodo obvarovali svet pred obnovitvijo svojih zločinov. Kajti besede današnjih obvladovalcev Nemčije ne moremo imeti, kakor pravi Wilson, za jaustvo bodočega miru.

Angleška vlada preklicala svojo obljubo.

London, 27. junija. Odgovarjajoč na neko interpelacijo je lord Cecil v poslanski zbornici izjavil v imenu vlade, da se je preklicalo dovoljenje, da bi smel Troelstra povodom delavske konference obiskati Anglijo. Vlada pravi, da bi ne bilo v javnem interesu, če bi Troelstra v sedanjem trenutku prišel v stik z angleškimi delavci.

Angleški delavci zahtevajo zmago.

Rotterdam, 27. junija. Včeraj se je vršila konferenca angleške delavske stranke pod predsedstvom Balfourjevim. Navzoč je bil tudi Kerenski, ki je izjavil, da je ruski narod pripravljen pričeti zopet vojno.

London, 26. junija. V otvoritvenem govoru letne skupščine delavske stranke je dejal predsednik Purdy, da morajo igrati delavci pri socialnem pokretu prav posebno vlogo, toda, da se ustvarijo boljši socialni življenski pogoji po vojni, je treba zmage. Mirovni pogoji, ki so jih naprili Rusiji in Rumuniji, so vrgli na mirovne pogoje, ki jih nameravajo vsiliti tudi nam, v slučaju, da bi zmagali, dovolj jasno luč. Strokovne zvezze in delavska gibanja hočejo le končnoveljaven mir.

Angleški načrti.

Stockholm, 27. junija. Kakor se iz Rusije poroča, je sklenila Anglija posredovati z oboroženo silo. Organ ruske vlade »Izvestija« razpravlja o angleških načrtih, ki hočejo Rusijo vnovič zvoditi v svetovno vojno, in pravi: Tudi če prično Angleži v zvezi z Japonci vojno proti Nemčiji na ruskih tleh, naj Rusija ne tvori podlage za novo bojišče.

Holandska ne sprejme več ujetnikov.

Curih, 27. junija. Holandska je poslala nemški in angleški vladni obvestilo, da vsled sedanjih prehranjalnih težkoč ni več v stanu sprejemati nadaljnje internirane ujetnike.

Osemurni delavnik na Norveškem.
Kristianija, 27. junija. Državni svet je sklenil predložiti vladni zakonsko osnovo in jo pooblastiti, da zniža delovni čas v industrijskih obratih, kolikor to dopuščajo razmere, na osemnajstideset ur na teden.

Masaryk pri Wilsonu.

Bern, 27. junija. Glasom poročil iz Washingtona je sprejel ameriški predsednik Wilson profesorja Masaryka v avdijenci.

Ameriško brodovje.

Washington, 27. junija. Ob priliki narodnega slavlja dne 4. julija bo izpustila ameriška mornarica v morje 37 jeklenih in 52 leseni ladij, skupaj 439.000 ton.

Amerikanci hočejo preko Rena.

Washington, 27. junija. Komisija za vojno posojilo je v reprezentančni zbornici sprejela zakon, ki zahteva posojilo 5435 milijonov dolarjev.

Amsterdam, 27. junija. Glasom poročila »Morning Post« iz Washingtona je izjavil posl. Borland glede novega zakona, da pripravlja Amerika veliko akcijo, ki bo omogočila, da prekoraci ameriška vojska Ren; zato je potrebno, da se Amerika oviram primerno oboroži in pripravi.

Aprovizacija.

Vprašalne pole za petrolej se več ne sprejemajo. Obrtniki, zavodi, uradi, podjetja itd., ki niso do 25. junija viožili v mestni posvetovalnici izpolnjene vprašalne pole za petrolej, so do 31. avg. izključeni od prejema petroleja. Radi pomajkanja petroleja se novih vprašalnih pol do 31. avgusta sploh več ne sprejema.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev v Ljubljani, r. z. z. o. z. vrši svoj redni občni zbor dne 7. julija 1918 ob 9. dopoldne. Natančnejše v pondeljek.

Razno.

* Izveden župnik. V švicarski gorski občini Gausgen so pokopali nedavno tamnošnjega župnika F. Käpela. Švicarski listi pravijo o njem, da sicer ni bil nadaren pridigar, ampak da je bil izurjen kovač, ključavnica, dober lekarnar, zverinozdravnik, mehanik in krojač. V teh strokah je delal za celo občino.

* Tudi brivci so prišli na vrsto. Meden izobeski (skledice) pred brivskimi lokalji, ta takorekoč mednarodni simbol brivcev od najstarejših časov so bili tudi zrekvirirani za vojne potrebe. Kam bomo pa še prišli?

Odgovori uredništva: Franc Mrzl. — Berite »Razprave X. rednega zбора«. Dobe se v naši upravi. — Feldpost No. 7. — 1. »Komunistični manifest« dobite v naši upravi. Stane 40 vin.; 2. Ne. 3. Jugoslovanska demokratična stranka je meščanska stranka; nima z namič skupnega. Snovatelji so prejšnji »narodno-napredni« ljudje. — A. R. Kranj. »Delavec« je tednik, ki ga izdaja naša stranka za strokovne organizacije izvzemši Zeleničarje, ki imajo svoj list »Zeleničarja«. — Knjižice o socializmu dobite v naši upravi.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petajan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Srbenje
Garje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je
PARATOL
domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno.
Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatla stane K 3.

Oboje se dobijo proti predplačilu ali povzetju pri
Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer**,
BUDAPESTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

- GORICA -
Stolna ulica 2-4

F. Batjer - LJUBLJANA -
Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svečilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

KINO CENTRAL

v deželnem gledališču

Sobota 29. jun. na praznik ob pol 11. dop., ob 3. in pol 5. pop., v nedeljo 30. jun. ob pol 11. dop. in 3. pop., v pondeljek 1. julija ob 4. popoldne:

V soboto 29. jun. na praznik ob 6., pol 8. in 9. zvečer, v nedeljo 30. jun. ob pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer, v pondeljek ob pol 6., 7. in 9. zv.

VELIKE DRUŽINSKE PREDSTAVE.

Trnjulčica.

Najlepši film sezije.
Film za velike i male.

V glavnih vlogah

Mabel Kaul - Harry Liedtke.

Tudi za mladino.

Predstave v soboto 29. junija ob 6., v nedeljo ob pol 5., 6. in v pondeljek ob pol 6., 7. so tudi mladini prisotne, ostale predstave niso za mladino.

Njegova hrabra soproga.

Krasen igrokaz s predigro in širimi dejanji.

Uprizorila Henrik baron Korff in Ernst Marischka.

V glavnih vlogah igralka dunajskega dvor. gledališča

MARIJA MAYEN.

Kmetska posojilnica obrestuje hranilne vloge po čistih Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1 0
4 0

brez odbitka rentnega davka.
— Ustanovljena I. 1881. —